

Asia: LOUHOSALUEIDEN JA RIKASTAMON OSAYLEISKAAVA (Kaustinen, Kokkola, Kruunupyy)
PÄIVÄNEVAN RIKASTAMON ASEMAKAAVA (Kaustinen, Kruunupyy)

Kaustisen kunta, Kokkolan kaupunki, Kruunupyyn kun
kaustisen.kunta@kaustinen.fi, kirjaamo.kaupunkiymparisto@kokkola.fi, kronoby.kommun@kronoby.fi

Lausunto

1 Johdanto

Luonnonvarakeskus kiittää mahdollisuudesta lausua louhosalueiden ja rikastamaan osayleiskaavan (Kaustinen, Kokkola, Kruunupyy) ja Päivänevan rikastamon asemakaavan (Kaustinen, Kruunupyy) osallistumis- ja arviointisuunnitelmista ja keskittyy lausunnossaan oman toimialansa asioihin.

2 Lausunto

Lausunto hankkeen luonto- ja ympäristövaikutuksista
Luonnonvarakeskus pitää tärkeänä, että kaavoituksen jatkovalmistelussa tunnistetaan ja arvioidaan kattavasti hankkeen vesistö-, kalatalous- ja luontovaikutukset sekä näiden yhteisvaikutukset alueen muiden hankkeiden kanssa. Kaavaratkaisun tulee perustua vaikutusten arviointiin, jossa otetaan huomioon rakentamisen ja toiminnan aikaiset vaikutukset, pitkän aikavälin vaikutukset sekä toiminnan päättymisen jälkeinen aika.

Vesistö- ja kalatalousvaikutukset

Kaavaselostuksessa tulee osoittaa selkeästi, miten hankkeen vaikutukset Perhojoen ja Köyhäjoen vesistöihin, kalastoon, muuhun vesieliöstöön sekä vesienhoidon tavoitteisiin on arvioitu eri vaihtoehtoissa. Erityisesti on varmistettava, ettei kaavaratkaisu heikennä Perhojoen ekologisen tilan parantamistavoitteita, vaelluskalojen elinolosuhteita tai toteutettujen ja suunniteltujen virtavesikunnostusten vaikuttavuutta.

Vesistövaikutusten arvioinnissa tulee tarkastella myös sulfaattikuormituksen ja muiden haitta-aineiden mahdollisia pitkäaikaisia vaikutuksia vesistöjen ekologiseen tilaan. Vaikutusten hallinta edellyttää toimivia vesienhallinta- ja vesiensuojeluratkaisuja sekä kaivannaisjätteiden hallinnan varmistamista siten, ettei pinta- tai pohjavesiin aiheudu merkittävää lisäkuormitusta.

Happamat sulfaattimaat ja mustaliuskevyöhykkeet

Kaavaprosessien osallistumis- ja arviointisuunnitelmissa tulee tunnistaa alueella todennäköisesti esiintyvien happamien sulfaattimaiden sekä kallioperän mustaliuskevyöhykkeiden aiheuttamat ympäristöriskit. Näitä riskejä on tarpeen tarkastella erityisesti purku- ja raakavesiputkien linjauksilla, uusien ojitusten alueilla sekä muissa maanrakennus- ja kaivutöiden vaikutusalueissa.

Maanrakennus- ja kaivutyöt voivat johtaa sulfidimineraalien hapettumiseen, mikä voi aiheuttaa voimakasta happamoitumista sekä metallien liukenemista ja huuhtoutumista pinta- ja pohjavesiin. Tämän vuoksi mahdolliset riskialueet tulee selvittää riittävällä tarkkuudella ja ottaa huomioon sekä kaavoituksessa että siihen liittyvässä ympäristövaikutusten arvioinnissa. Rapasaaren kaivosalueen

toimintojen laajentamista ja vesienjohtamisen muutosta koskevan hankkeen YVA-ohjelmasta 1.6.2026 antamassaan lausunnossa yhteysviranomaisen on edellyttänyt happamiin sulfaattimaihin ja mustaliuskeisiin liittyvien vaikutusten selvittämistä ja huomioon ottamista.

Natura-alueet, luontovaikutukset ja lajisto

Suunnittelualue kohdistuu pääosin metsätalous- ja turvetuotantoalueille, joilla ei sijaitse Natura 2000 -kohteita tai muita suojelualueita. Lähin Natura 2000 -alue, Vionneva, sijaitsee kuitenkin hyvin lähellä suunnittelualueen rajaa. Natura-alueen läheisyys korostaa tarvetta arvioida huolellisesti hankkeen mahdolliset vaikutukset alueen suojeluperusteisiin erityisesti veden laadun, hydrologian, melun, pölyn ja muiden välillisten vaikutusten kautta.

Kaavaselostuksessa tulee esittää, miten Natura-alueeseen kohdistuvat mahdolliset haitalliset vaikutukset ehkäistään ja millä perusteella voidaan varmistua siitä, ettei hankkeella ole merkittävästi heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteisiin. Tarvittaessa arviointia on täydennettävä Natura-arvioinnilla.

Luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi kaavatyössä tulee arvioida maankäytön muutosten vaikutukset ekologiin yhteyksiin, luontodirektiivilajien ja muun arvokkaan lajiston elinympäristöihin sekä alueen elämistään. Vaikutukset muun muassa metsäpeura- ja susikantaan tulee sisällyttää vaikutusten arviointiin. Vaikutusten lieventäminen edellyttää kattavia luontoselvityksiä, pöly-, melu- ja värinävaikutusten hallintaa sekä luonnon monimuotoisuuden huomioon ottamista kaavaratkaisussa ja hankkeen toteutuksessa.

Yhteisvaikutukset ja pitkäaikaisvaikutukset

Hankkeen yhteisvaikutukset luonnonympäristöön muodostuvat useiden samanaikaisten kuormitustekijöiden vaikutuksesta. Näitä ovat erityisesti maankäytön muutokset, vesistökuormitus, pöly-, melu- ja värinävaikutukset sekä alueen muiden hankkeiden, kuten kaivos-, tuuli-, aurinko- ja energiantuotantohankkeiden, kumuloituvat vaikutukset.

Kokonaisuutena hankkeen luonto- ja vesistövaikutukset voivat olla paikallisesti merkittäviä ja osin pitkäkestoisia. Erityisesti vesistöihin, vesieliöstöön ja lähialueen suojeluarvoihin kohdistuvat kumulatiiviset vaikutukset on arvioitava kokonaisvaltaisesti. Arvioinnissa tulee myös varmistaa, että eri hankkeiden vaikutukset sovitetaan yhteen ja että haittojen ehkäisyyn ja lieventämiseen esitetään riittävät ja toteuttamiskelpoiset toimet.

Luke katsoo, että kaavaselostuksessa tulee selkeästi osoittaa, miten edellä esitetyt näkökohdat on otettu huomioon kaavaratkaisun valmistelussa ja vaikutusten arvioinnissa. Erityistä huomiota tulee kiinnittää vesistö- ja kalatalousvaikutuksiin, happamiin sulfaattimaihin ja mustaliuskeisiin liittyviin riskeihin, Vionnevan Natura 2000 -alueen suojeluperusteisiin, luonnon monimuotoisuuteen sekä hankkeen pitkän aikavälin ja yhteisvaikutusten hallintaan.

Mikäli selvitykset tai vaikutusten arviointi eivät vielä riittävällä tavalla kata edellä mainittuja näkökulmia, kaava-aineistoa tulee täydentää ennen kaavaratkaisun jatkokäsittelyä. Kaavaratkaisun tulee varmistaa, ettei hankkeesta aiheudu

merkittävää haittaa pinta- tai pohjavesille, vesienhoidon tavoitteiden saavuttamiselle, kalataloudelle, Natura-alueen suojeluperusteille tai alueen luonnon monimuotoisuudelle.

3 Lausunnon tiivistelmä

Luonnonvarakeskus katsoo, että kaavoituksen jatkovalmistelussa on arvioitava riittävän kattavasti hankkeen vesistö-, kalatalous- ja luontovaikutukset sekä niiden yhteisvaikutukset muiden alueen hankkeiden kanssa. Erityistä huomiota tulee kiinnittää lähivesistöihin, kalastoon, vesienhoidon tavoitteisiin sekä siihen, ettei kaavaratkaisu heikennä virtavesikunnostusten vaikuttavuutta tai vaelluskalojen elinolosuhteita.

Kaavoituksessa tulee tunnistaa happamiin sulfaattimaihin ja mustaliuskeisiin liittyvät riskit erityisesti putkilinjausten, ojitusten ja maanrakennustöiden alueilla, koska sulfidimineraalien hapettuminen voi aiheuttaa happamoitumista sekä metallien huuhtoutumista pinta- ja pohjavesiin.

Vionnevan Natura 2000 -alueen läheisyys edellyttää huolellista vaikutusten arviointia erityisesti veden laadun, hydrologian, melun, pölyn ja muiden välillisten vaikutusten osalta. Lisäksi kaavatyössä tulee arvioida vaikutukset ekologiin yhteyksiin, arvokkaaseen lajistoon, metsäpeuraan ja suteen sekä luonnon monimuotoisuuteen laajemmin.

Luke pitää tärkeänä, että kaavaselostuksessa osoitetaan selkeästi, miten vesistövaikutukset, happamien sulfaattimaiden ja mustaliuskeiden riskit, Natura-vaikutukset, luontovaikutukset sekä pitkäaikaiset ja kumulatiiviset vaikutukset on otettu huomioon. Mikäli arvioinnit eivät ole riittäviä, kaava-aineistoa tulee täydentää ennen jatkokäsittelyä

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 14.08.2026 klo 11:07:32.

Lausunnon valmistelija(t):

Sirpa Piirainen

Esa Huhta, Pekka K Korhonen, Tiina M Nieminen

Liitteet:

Tiedoksi: